
KRÓNIKA

ELHUNYT VÉBEL LAJOS – Szeptember 7-én, életének 80. évében Újvidéken elhunyt Vébel Lajos újságíró, író, a Magyar Szó és az Újvidéki Rádió egykori főszerkesztője. A magyarok második világháborúbéli részvételének a történetét *A Petőfi brigád* (1968) címmel írta meg. 1984-ben a Forum kiadásában jelent meg *Írta és hűte Vébel Lajos . . .* című válogatás Vébel publicisztikai írásaiból.

MEGJELENT

Tomán László: *A bűnös irodalompolitikától az irodalom bűneiig*. Ötven év irodalmi vitacikkei. Kiadó: Atlantisz, Újvidék.

Burkus Valéria: *Nudista lelkek*. Önéletrajzi regény, levelek. Kiadó: Grafoprodukt, Szabadka.

Fehér Ferenc: *Krumpli Karcsi és társai*. Zsengék. Utószó: Dér Zoltán. Kiadó: Életjel, Szabadka.

KAFKA címmel új közép-európai folyóirat indult. Negyedévente jelenik meg öt nyelven, öt országban: Lengyelországban, a Cseh Köztársaságban, Magyarországon, a Szlovák Köztársaságban és a Német Szövetségi Köztársaságban. A folyóiratot a

Goethe Institut Inter Nationes e. V. adja ki, s eddig két száma jelent meg. Az első tematikus szám címe Úton Európa felé, s a (közép-)európai ember kérdéskörével foglalkozik, melyről Konrád György, Eörsi István, Slavenka Drakulić, Matthias Rüb, Katharina Raabe, Mircea Dinescu, Bora Čosić, Tomaš Kafka, Lothar Müller frását olvashatjuk. A második szám címe Idegen haza. A hazátlanság tapasztalatai merülnek fel Irena Brežná, Dalos György, Herta Müller, Mariana Marin, Werner Söllner, Rudolf Chmel, Josef Škvorecký, Richard Herzinger írásaiban.

RENDEZVÉNYEK

49. KANIZSAI ÍRÓTÁBOR – Szeptember 5-étől 8-ig rendezték meg Kanizsán az írótábort. A már hagyományosnak nevezhető szociográfiai, költői és fordítói műhely mellett az idén volt multimediális bemutató (több internetes honlap és irodalmi CD bemutatásával), a legjelentősebb újítás pedig a Szoba kilátással a . . . című projektum volt, amely egyszerre volt prózai, költői, dramaturgiai és internetes műhely is. Ez a program a világhálón és a helyszínen egy időben zajlott, s a résztvevők

a helyszínen be nem fejezett műveiket szeptember 25-éig küldhették el az Internet által. E mozaikkockák a www.zetna.org.yu Internet-címen álltak össze. Az idő mint a játék tere címmel szervezték meg a rendezvény zárótanácskozását. A tanácskozást Fekete J. József vezette, s a témához Sava Babić, Boško Krstić, Đorđe Kuburić, Zvonko Savić, Milovan Miković, Csányi Erzsébet, Faragó Kornélia és Lovas Ildikó szolt hozzá.

HERCZEG FERENC-EMLÉKNAPOK – Versecen szeptember 21-e és 24-e között tartották meg az idei Herczeg Ferenc-napokat. A rendezvényt Versec a XIX. század végén című kiállítással nyitották meg. A tanácskozáson előadást tartott Bagi Ferenc, Németh Ferenc, Andrić Edit, Dušan Belča, Molnár Csikós László, Ispánovics-Csapó Julianna.

CSUKA ZOLTÁN MŰFORDÍTÓ MŰHELY – Augusztus végén ötödik alkalommal rendezték meg a Csuka Zoltán Műfordító Műhely fordítótáborát Úrményházán. Az öt éves jubileum mellett a műhely névadójának századik születési évfordulóját is megünnepezték, s ez alkalomból megnyitották a Csuka házat, ahol a fordítók egész héten dolgozhattak. Idén legnépesebb a szerb–magyar, illetve magyar–szerb viszonylatban fordítók csoportja volt, emellett angolról magyarra, svédről magyarra, németről magyarra, románról szerbre, románról angolra fordítottak, s fordításkritikával is foglalkoztak.

CSUKA ZOLTÁN-ÉVFORDULÓ – Csuka Zoltán születésének 100. évfordulója alkalmából Érden a Csuka Zoltán Városi Könyvtár és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Pest megyei szervezete emlékülést tartott, melyet Pomogáts Béla, a Magyar Írószövetség elnöke nyitott meg, előadói: Utasi Csaba (Csuka Zoltán, a

vajdasági magyar irodalom „örök kovásza”), Pastyik László (Csuka Zoltán, a közvetítő), Pál Sándor (Csuka Zoltán: A visszatért Délvidék – új szempontok hatvan évvel később), Tüskés Tibor (Csuka Zoltán pécsi éve), Käfer István (Csuka Zoltán és Emil Boleslav Lukáč – az európai integráció előhírnökei) és N. Goller Ágota (Csuka Zoltán mint műfordító és a horvát irodalom).

CSÉPE-EMLÉKNAPOK – Csépe Imre-emléknapot tartottak Kishegyesen szeptember 28-án. Papp György köszöntötte a 85 éves Penavin Olgát, Bordás Győző Szeli István munkásságáról, majd Bence Erika Pap József költészetéről tartott előadást. Franyó Zsuzsa üdvözölte a hetvenéveseket: Barácius Zoltánt, Burány Bélát, Bela Durancit, Faragó Árpádot és Major Nándort. Fekete J. József méltatta a hatvanéveseket: Bodor Anikót, Gion Nándort, Papp Györgyöt, Utasi Csabát és Végei Lászlót. Előadást tartott még Szabó László az Ybl Miklós Főiskola tanára Kishegyes népi építészetről. A színház előcsarnokában Hornyák Ferenc üvegmunkáit állították ki.

SZÍNHÁZ

A TÓTÉK SZABADKÁN – Az évad első bemutatójaként került színpadra Örkény István remeke, a Tóték. Rendező, díszlet: Znamenák István (Kaposvár), jelmez: Cselényi Nóra (Kaposvár), színészek: Kovács Frigyes (Tót), Vicei Natália (Mariska), Körmöci Petronella (Ágika), Szloboda Tibor (Órnagy), Mess Attila (Postás), Katkó Ferenc (Tomaji plébános), Pesitz Mónika (Gizi Gézané), Szilágyi Nándor (A lajt tulajdonosa), Ralbovszki Csaba (Elegáns órnagy), Gabrić Nikola (A falu csendőre).

ZENÉLŐ HÁZ – A szabadkai Gyermekszínház szeptember 18-án Zenélő Ház

– aprókák címmel megnyitotta az idei évadot. A darabot Hózsza Éva és Ágoston Pribilla Valéria versválogatása alapján Hernyák György rendezte. Jelmez- és bábtervek: Jankovics Erika, díszlet: Kocsis Imre, zene: ifj. Kucsera Géza. Szereplők: Budanov Márta, Fridrik Gertrúd, Kocsis Endre, Szűcs Hajnalka, Vörös Melinda. Hangjukat adták: Szloboda Tibor, Katkó Ferenc, Szabó Palócz Attila, Ágoston P. Valéria. „A zenélő ház maga a világ, a minden, ahonnan előbújnak a zenélő, beszélés és mozgó tárgyak, holmik, hogy bizalmas kapcsolatot alakítsanak ki fiatal nézőikkel. A zenélő ház nyitott csodaéptmény, amelynek falai áttetszők, sőt tűnékenyek, és az igazi felépítés a lélekföltő közönségre vár.” (Hózsza Éva)

DRÁMAÍRÓVERSENY – A több évi magyarországi gyakorlat mintájára a Magyar Dráma Napiján (szept. 21-én) az Újvidéki Színházban került sor az I. Vajdasági Magyar Drámaíróversenyre. A kisorsolt témára – Még föl lehet kapaszkodni – Beszédes István, Kontra Ferenc és Szabó Palócz Attila írt drámát. Az előző nap írt jelenetek előadására szeptember 22-én került sor. A zsűri (Deák Ferenc, Káich Katalin, Romhányi Ibi) az első díjat Kontra Ferencnek (Buszfelvonás), a másodikat Szabó Palócz Attilának (Aktuállelektani szösszenet), a harmadikat Beszédes Istvánnak (Kecske a forró bádogtetőn) ítélte oda. A legjobb rendezés díját Mezei Kinga (Buszfelvonás) kapta, második László Sándor, harmadik Puskás Zoltán. A tervezett színészi díjakat a zsűri nem osztotta ki. (A három szöveget a Képes Ifjúság okt. 10-ei száma külön mellékletként jelentette meg.) – A díjátadást követően kihírdették az Újvidéki Színház közönségsvazatait alapján a 2000/2001. évi szezon legjobb színészeit. A nézők szerint a legjobb női alakítást Me-

zei Kingától, a legjobb férfi alakítást pedig Nagypál Gábortól látták.

KIÁLLÍTÁSOK

A MATICA SRPSKA GALÉRIÁJÁBAN – Szeptember 7-e és 29-e között két kiállítás volt megtekinthető a Matica srpska Galériájában Újvidéken. Az egyikben Mojak Aranka keramikus, iparművész 18 munkáját, melyeket az elmúlt három évizedt során alkotott, láthatták az érdeklődők. A tárlat anyagát 9 kerámia, 6 kép, 2 rajz és egy relief alkotja. A másik tárlat Petar Mojak grafikus 25 alkotását (14 kép, 9 rajz, 2 kerámia) foglalja magába. A művész elmúlt negyvenéves munkájának keresztmetszetét adja, kiemelve emberközpontú műveit.

A VÁROSI MÚZEUMBAN – Szabadkán a Városi Múzeumban Almási Gábor és Glid Nándor szobrászművészek hagyatéka volt megtekinthető. Gyermán Tibor művészettörténész és Sava Halugin szobrászművész adott betekintést a rangos alkotók munkásságába.

A BUCKA-GÁNYÓ GALÉRIÁBAN – Basch Istvánnak Szabadka jellegzetes épületeiről készített montázsfotóit – amelyek hamarosan monográfiában is megjelennek –, a szabadkai korzón lévő Bucka-Gányó galériában állították ki.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TALÁLKOZÓBAN – A kortárs szabadkai képzőművészek alkotásaiból nyílt kiállítás a Képzőművészeti Találkozóban. 57 művész küldte be alkotásait, s a zsűri (Irma Lang, Sava Stepanov, Olga Kovačev Ninkov) 37 alkotó 74 munkáját találta méltónak arra, hogy bemutatásra kerüljön.

MOLCER MÁTYÁS FESTMÉNYEI – Szeptember 11-én a szabadkai Žarko Zrenjanin utcai nyugdíjasklubban, a Né-

met Népi Szövetség támogatásával, kiállítás nyílt Molcer Mátyás festményeiből. A megnyitón az Edelweiss-trió mellett Bede Béla, Sava Halugin, Mirmics Károly és Weiss Rudolf is fellépett.

ZSÁKI ISTVÁN FESTMÉNYEI – Tópolyán a Hadseregotthonban nyílt meg szeptember 11-én Zsáki István helybeli festő 30. önálló kiállítása.

VÉGZETES KILENCVENES ÉVEK – Újvidéken Végzetes kilencvenes évek címmel szeptember 11-én nyílt meg. Az 57 szerző művei az elmúlt évtized képzőmű-

vészeti retrospektíváját mutatták be a Vajdasági Múzeumban, a kamenicai kastély művészeti galériájában, a Vojvodina Sport- és Üzletközpont galériájában, a Zlatno oko Galériában és az Ifjúsági Tribünön.

CSERNIK EMESE ALKOTÁSAI – Szeptember 22-én az Újvidéki Színházban Csernik Emese alkotásainak posztumusz kiállítása nyílt meg. A tárlatot Németh István nyitotta meg, ezt követően bemutatták a vajdasági költők versei alapján készült videoklipet.

SMIT Edit összeállítása

TÓLUNK – RÓLUNK

TÓLUNK

ÉS

Szathmári István: Oké, oké, persze, hogy az, novella – 2001. szept. 21. (38. szám)

Forrás

Gion Nándor: Aranyat talált (folytatásos regény – I. rész). 2001. 9.

Műhely

Tolnai Ottó verse – 2001. 4.

Fekete J. József: „Nausika kocsija után” (Szentkuthy Miklós: Fájdalmak és titkok játéka), kritika. – 2001. 4.

Új Forrás

Csányi Erzsébet: Ezredvégi statikus kalandidő (Bret Easton Ellis könyvéről). – 2001. 7.

Fekete J. József: Irodalmi izgalmak (Csányi Erzsébet könyvéről). – 2001. 7.

Hász Róbert: Regényklipek (kisprózaciklus). – 2001. 7.

Új Könyvpiac

Fekete J. József: Portré Szentkuthyról (Hegyi Katalin: Szentkuthy Miklós), kritika – 2001. 8–9.

Radics Viktória: Múlt és jelen (Alain Finkielkraut: A képzelt zsidó; Randolph I. Braham: Tanulmányok a holokausztról), kritika – 2001. 8–9.

RÓLUNK

Critikai Lapok

Bodó A. Ottó: Szerencés tizenhármás (Sziveri János: Szelfdítések, Újvidéki Színház; Shakespeare: Macbeth, Kosztolányi Dezső Színház, Szabadka), kritika – 2001. 9.

Darvay Nagy Adrienne: Ketten a legjobb rendezők közül (Szloboda Tibor boszorkánykonyhája), kritika – 2001. 9.

Gerold László: Az elévülhetetlen (Szigligeti Ede: Liliomfi, Tanyaszínház), kritika – 2001. 9.

Valádi István: Mindenki másképp csinálja... (Mrozek: Emigránsok, Sziveri János: Szelfdítések, Újvidéki Színház; Shakespeare:

Macbeth, Kosztolányi Dezső Színház, Szabadka), kritika – 2001. 9.

Forrás

„Földre szálltam a tematikában” (Gion Nándorral beszélget Erdélyi Erzsébet és Nóbel Iván). – 2001. 9.

Kortárs

Olasz Sándor: Hász Róbert: Végvár, kritika – 2001. 9.

Kritika

Zappe László: Nyikolaj Erdman: Az öngyilkos (Újvidéki Színház), kritika – 2001. 9.

Új Forrás

Fekete J. József: Irodalmi izgalmak (Csányi Erzsébet: Világirodalmi kontúr), – kritika – 2001. 7.